

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 12 februari 2015 inzake de reactie op de uitvoering van de motie Klaver c.s.¹ inzake de bekostiging van vluchtelingenkinderen in het po² en vo³.

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

Adjunct-griffier van de commissie,
Bošnjaković

¹ Gewijzigde motie van het lid Klaver c.s. (t.v.v. 34 000-VIII, nr. 52) over opvang van vluchtelingenkinderen, Kamerstuk 34 000 VIII, nr. 59

² Po: primair onderwijs

³ Vo: voortgezet onderwijs

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de onderhavige brief. Deze leden hebben over het plan van aanpak enkele opmerkingen en vragen.

De genoemde leden hechten de grootste waarde aan het recht op onderwijs voor elk kind. Deelt de Staatssecretaris de mening van deze leden dat het faciliteren van scholen om elk kind een plek te kunnen geven een kerntaak van de overheid is, zo vragen zij.

Elk kind heeft recht op onderwijs en moet dat binnen vier weken krijgen. Kan de Staatssecretaris garanderen dat dit momenteel het geval is? Zo nee, hoe lang moeten vluchtelingenkinderen nu wachten en wat gaat de Staatssecretaris eraan doen om wel binnen vier weken elk kind een plek te geven?

In de onderhavige brief wijst de Staatssecretaris op de extra bekostiging per leerling waarop basisscholen met terugwerkende kracht beroep kunnen doen. Is de staatsecretaris bekend met het bericht «School draait op voor les aan asielkind»⁴? Herkent hij de signalen dat tientallen middelbare scholen die eerste opvangklassen hebben financieel in de problemen komen door het toegenomen aantal vluchtelingenkinderen? Is de Staatssecretaris bereid voor deze middelbare scholen een vergelijkbare regeling te treffen als voor basisscholen en bekostiging van vluchtelingenkinderen met terugwerkende kracht beschikbaar te maken, zo vragen de leden van de genoemde fractie.

De leden van de SP-fractie merken op dat asielzoekerskinderen volwaardig en kwalitatief onderwijs verdienen. Zij hebben hun hele «hebben en houwen» achtergelaten en veel meegemaakt. Scholen moeten voldoende worden gefaciliteerd om goed onderwijs aan deze en alle andere kinderen te kunnen bieden. Is de Staatssecretaris van mening dat elk kind goed onderwijs verdient? Deze leden zijn van mening dat als scholen niet voldoende middelen krijgen, dat negatieve consequenties heeft voor de leerlingen, de leraren, de kwaliteit van het onderwijs en dat dat kan leiden tot onderlinge verdeeldheid en afbrokkelend maatschappelijk draagvlak voor opvang van vluchtelingen. Is de Staatssecretaris het met deze leden eens dat dit onwenselijk is?

Voorts merken de leden op dat de media berichten dat nieuwe asielzoekers tientallen middelbare scholen in de problemen brengen. Met de media-aandacht verschijnen er plotsklaps regelingen van het Ministerie van OCW⁵, waarbij het nog maar de vraag is of deze voldoen. Dat roept natuurlijk de vraag op, waarom er niet pro-actiever kan worden gereageerd door het Ministerie van OCW. Wanneer heeft de staatsecretaris de eerste klachten gekregen? Waarom moest het drie maanden duren om de motie Klaver c.s. uit te voeren? Is de Staatssecretaris het met de leden eens, dat het wel erg passief is om beleid pas aan te kondigen nadat er veel media-aandacht is?

Voorts vragen de leden of de Staatssecretaris het met deze leden eens is, dat het te passief is om slechts op twee websites een oproep te plaatsen «om een vragenlijst in te vullen over de bekostiging van asielzoekerskinderen». Is de Staatssecretaris bereid alle schoolbesturen in Nederland actief aan te schrijven over de nieuwe regeling? Kleine schoolbesturen, die deels of geheel worden gedraaid door vrijwilligers, hebben mogelijk ook hierbij ondersteuning nodig. Ook hierbij is de vraag of de Staatssecretaris dat wil leveren.

Tevens merken de genoemde leden op dat een artikel in de Volkskrant is verschenen over School 23, onderdeel van het Summa College in Eindhoven, waar opvangonderwijs wordt verzorgd. In dit artikel stond

⁴ De Volkskrant d.d. 11 februari 2015, «School draait op voor les aan asielkind».

⁵ OCW: onderwijs, cultuur en wetenschap

vermeld dat zij op 1 oktober 140 leerlingen hadden, maar toen in de buurt een nieuw asielzoekerscentrum opende, er zestig leerlingen bij kwamen. Is het waar dat deze school vier ton uit de reserves moest gebruiken om aan deze kinderen les te kunnen geven? Kan de Staatssecretaris toelichten of de school hiervoor volledig is gecompenseerd? Graag ontvangen deze leden een toelichting. Ook met betrekking tot het voortgezet onderwijs valt op, dat er slechts aan drie scholen maatwerk wordt geboden. Is de Staatssecretaris van mening dat alle problemen daarmee zijn opgelost? Kan de Staatssecretaris de Kamer een lijst geven met scholen, die asielzoekerskinderen hebben opgevangen met de aantallen erbij? Ook merken deze leden op dat scholen «zuchten» onder de last om geschikte plekken te vinden waar les kan worden gegeven. Zij willen en moeten asielzoekerskinderen opvangen. In hoeveel scholen in Nederland speelt dit? Hoe gaat de Staatssecretaris deze problemen opvangen? Is er sprake van wachtlijsten op scholen? Op hoeveel scholen en op welke scholen is dat het geval, zo vragen de leden.

Ten slotte merken de genoemde leden op dat de Staatssecretaris meldt dat hij «vanwege de groeiende behoefte aan ondersteunen in het vormgeven van onderwijs aan asielzoekerskinderen bij de scholen extra middelen ter hoogte van € 45.000 beschikbaar heeft gesteld», voor ongeveer 20 scholen. Dat betekent ongeveer € 2.000 per school. Meent de Staatssecretaris dit serieus? Is de Staatssecretaris het met de leden eens dat scholen hiermee worden afgescheept met een «schijntje»? Bent u bereid dit bedrag op zijn minst te vertienvoudigen, zo vragen de leden van de genoemde fractie.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige brief. Deze leden hebben nog enige vragen.

De leden lezen dat de Staatssecretaris scholen ook een vergoeding wil geven voor asielzoekerskinderen die na 1 oktober binnen komen. Alhoewel dat op zich goed nieuws is voor de scholen, vragen deze leden of de vergoeding van bijna € 800 euro voldoende is. Een «gewone» leerling kost immers gemiddeld meer per jaar. Bovendien hebben asielzoekerskinderen veelal veel ondersteuning nodig. Niet alleen vanwege traumatische ervaringen, die verwerkt moeten worden, maar ook vanwege taalachterstanden en in veel gevallen ook leerachterstanden. Graag ontvangen deze leden een nadere toelichting. Daarbij vragen zij de Staatssecretaris toe te lichten wat de onderbouwing is van het bedrag voor het kind dat na de teldatum wordt aangemeld.

De leden lezen ook dat er € 45.000 beschikbaar is voor extra ondersteuning. Kan de Staatssecretaris toelichten hoeveel scholen op dit moment asielkinderen hebben en hoeveel dan het bedrag is dat beschikbaar is per school? Welke ondersteuning kan geboden worden aan de asielzoekerskinderen?

Deze leden vragen de Staatssecretaris of hij het met deze leden eens is dat het niet zo kan zijn dat scholen, die asielzoekerskinderen opvangen, de dupe worden van ontoereikende financiële regelingen. De overheid bepaalt immers op welke plekken in het land asielzoekerskinderen worden opgevangen en in welke hoeveelheden. De scholen kunnen hier geen invloed op uitoefenen. Graag ontvangen deze leden een toelichting van de Staatssecretaris.

Voorts verzoeken de leden de Staatssecretaris ook toe te lichten of zijn voorstellen voldoende zijn om de fluctuatie van asielzoekerskinderen op te vangen. Meestal is er immers sprake van een grote instroom van asielzoekerskinderen in één keer.

Ten slotte zijn de leden van de genoemde fractie benieuwd of de Staatssecretaris deze regeling in overleg met het onderwijsveld heeft opgesteld? Wat vinden de PO-Raad en VO-raad van deze regeling, zo vragen zij.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de onderhavige brief van de Staatssecretaris. Deze leden zien aanleiding tot het stellen van vragen.

De leden zijn van mening dat scholen voor de opvang van asielzoekerskinderen recht hebben op kostendekkende bekostiging. Deze leden zijn het met de Staatssecretaris eens dat elk kind recht heeft op onderwijs, maar willen daaraan toevoegen dat de overheid ook daarbij de plicht heeft scholen daarin adequaat te bekostigen.

De leden hebben gemerkt uit de berichten in de media, zoals onder andere in het eerdergenoemde artikel in de Volkskrant van 11 februari 2015, dat er nog veel scholen zijn die kampen met financiële problemen door de plotselinge toestroom van asielzoekerskinderen. Deze leden vragen of de Staatssecretaris ook op de hoogte is van deze onrust bij scholen en welke maatregelen hij heeft genomen om deze onrust weg te nemen.

De leden zijn verheugd dat de regeling in artikel 45⁶ van de regeling bekostiging personeel po 2014–2015 is aangepast zodat leerlingen na 1 oktober een beroep kunnen doen op een extra ondersteuning van € 782 per leerling. Deze leden vragen of de € 782, zoals genoemd in artikel 45, voldoende en kostendekkend is. Kan de Staatssecretaris nader uitleggen hoe hij aan het bedrag van € 782 is gekomen? Is de Staatssecretaris in overleg geweest met basisscholen over de hoogte van de extra bekostiging, zo vragen deze leden.

Voorts merken de genoemde leden op dat zij verheugd zijn dat er extra middelen beschikbaar zijn gesteld voor ondersteuning van scholen. Wederom hebben deze leden wel vragen over de hoogte van het bedrag en de bestemming van deze middelen. Met het beschikbare bedrag is het mogelijk om 20 scholen te ondersteunen. Deze leden vragen of de Staatssecretaris heeft getoetst hoeveel scholen kampen met de problemen. Is de Staatssecretaris tevens bereid om, als op korte termijn blijkt dat meer scholen kampen met deze problematiek, meer geld beschikbaar te stellen ter ondersteuning, zo vragen zij.

Tevens vragen deze leden wat de Staatssecretaris verstaat onder «maatwerk» dat nu wordt geboden. Uit de signalen, die deze leden krijgen, vanuit de media en de sectorraden blijkt het probleem, zoals eerder geconstateerd bij de begrotingsbehandeling, nog niet is opgelost. Kan de Staatssecretaris toelichten waarom in het voortgezet onderwijs er nog geen generieke compensatie regeling is gemaakt, of huidige regelingen zijn aangepast, in tegenstelling tot het primair onderwijs? De Staatssecretaris licht toe dat drie middelbare scholen zich hebben gemeld. Deze leden willen graag van de Staatssecretaris weten of het Ministerie van OCW actief op zoek is gegaan naar scholen met deze financieringsproblematiek. Zo nee, waarom niet?

De leden vragen de Staatssecretaris of hij bereid is om ook de Kamer in april op de hoogte te stellen van de omvang van de problematiek. Voorts vragen zij of de Staatssecretaris bereid is, indien de huidige regelingen worden aangepast, deze regelingen ook met terugwerkende kracht te laten gelden.

Ten slotte vragen de leden van de genoemde fractie of de Staatssecretaris het met de leden eens is dat de meetmomenten, waarop de financiering in het primair en voortgezet onderwijs zijn gebaseerd, slecht passen bij de realiteit waarmee veel scholen te maken hebben.

⁶ Artikel 45 ziet op de opvang van asielzoekerskinderen in procesopvanglocaties en gezinslocaties.